

KRAJOWY SYSTEM RATOWNICZO-GAŚNICZY

NATIONAL FIREFIGHTING AND RESCUE SYSTEM

Ponad 10 lat temu zostały położone podwaliny pod działalność krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (KSRG). Początkowo w skład systemu wchodziła Państwowa Straż Pożarna, a od roku 1997 inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, w szczególności jednostki ochotniczych straży pożarnych. W 2000 r. system otworzył się na wszystkie podmioty ratownicze przewidziane do prowadzenia działań ratowniczych bez względu na rodzaj nagłego zdarzenia.

Organizatorem KSRG jest PSP. Jego podstawowym celem jest ochrona życia, zdrowia, mienia i środowiska poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 r. również poprzez ratownictwo ekologiczne i medyczne.

Podstawowym założeniem w budowie systemu ratowniczo-gaśniczego jest tworzenie spójnego układu sił i środków ratowniczych, skupionych w ramach różnych podmiotów ratowniczych zdolnych do reagowania podczas zdarzeń prowadzących do wystąpienia stanów nagłych lub nagłego zagrożenia środowiska albo mienia.

Konstrukcja systemu zakłada, że zasady realizacji podstawowych zadań ratowniczych są niezmiennie i dostosowane do specyfiki wszelkiego rodzaju zdarzeń, również zdarzeń masowych lub klęsk żywiołowych, kiedy siły i środki ratownicze są niewystarczające, a organizacja działań ratowniczych wymaga modyfikacji priorytetów oraz dokonania uproszczeń w procedurach działania.

Struktura organizacyjna

Zgodnie z właściwością terytorialną, KSRG tworzą oraz koordynują jego funkcjonowanie, następujące organy władzy:

- wójt (burmistrz lub prezydent miasta) w zakresie zadań ustalonych przez wojewodę;
- starosta, który określa zadania i kontroluje wykonywanie zadań na obszarze powiatu, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska i mienia zarządza systemem przy pomocy powiatowego zespołu reagowania kryzysowego;
- wojewoda, który określa zadania i kontroluje ich wykonanie na obszarze województwa, a w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia, środowiska i mienia zarządza systemem przy pomocy wojewódzkiego zespołu reagowania kryzysowego.

Centralnym organem administracji rządowej w sprawach organizacji KSRG oraz ochrony przeciwpożarowej jest komendant główny PSP, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

Krajowy system ratowniczo-gaśniczy zorganizowany jest w sposób zapewniający jego ciągłe funkcjonowanie na poszczególnych poziomach, tj.:

- powiatowym, jako podstawowym poziomie wykonawczym działań ratowniczych na obszarze gmin i powiatu;
- wojewódzkim, jako poziomie wspomaganie i koordynacji działań ratowniczych na obszarze województwa;

- centralnym, jako poziomie wspomaganie i koordynacji działań ratowniczych na obszarze kraju. System funkcjonuje w dwóch stanach:
 - stałym czuwaniu i doraźnym reagowaniu, polegającym na podejmowaniu działań ratowniczych przez własne siły i środki powiatu i gmin;
 - wykonywaniu działań ratowniczych wymagających użycia sił i środków spoza powiatu. Wówczas uruchamiany jest poziom wspomaganie i koordynacji ze szczebla wojewódzkiego, a przy dużych lub złożonych działaniach ratowniczych ze szczebla centralnego (kraju).

Poziom powiatu

Szczególnie ważnym poziomem budowania systemu jest powiat, gdyż tam przyjmowane są wszelkie zgłoszenia o zdarzeniach wymagających podjęcia działań ratowniczych w oparciu o procedury ujęte w planach ratowniczych oraz realizowane są działania ratownicze, również wtedy, gdy siły i środki gminnych podmiotów ratowniczych są niewystarczające i wymagają wsparcia z poziomu wojewódzkiego i krajowego.

Struktura KSRG w poszczególnych powiatach zależy od rodzaju zagrożeń i sieci jednostek ratowniczych, a ta jest zależna od możliwości włączenia do systemu, poza jednostkami ochrony przeciwpożarowej, innych służb i podmiotów funkcjonujących na obszarze powiatu, zarówno na podstawie decyzji starosty, jak i umowy cywilno-prawnej podpisanej ze starostą.

Dysponowanie jednostek systemu do działań ratowniczych oraz alarmowanie podmiotów współdziałających odbywa się poprzez powiatowe stanowisko kierowania PSP, współdziałające ze stanowiskami dyżurnymi administracji samorządowej wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) i starostów oraz zintegrowane z punktami alarmowymi komponentów systemu (selektywne wywoływanie ochotniczych straży pożarnych, alarmowanie pogotowia ratunkowego, jednostek organizacyjnych Policji oraz organizacji pozarządowych).

System ratowniczy jest podstawowym narzędziem starosty służącym do realizacji zadań ratowniczych na obszarze powiatu w czasie pożaru, klęski żywiołowej lub likwidacji innych miejscowych zagrożeń.

Zapewnienie skutecznych warunków realizacji bieżących zadań ratowniczych przez podmioty KSRG na obszarze powiatu leży w gestii starosty, który:

- uzgadnia wspólne działanie podmiotów systemu;
- zatwierdza plany ratownicze oraz programy działania powiatowych służb, inspekcji i straży oraz innych jednostek organizacyjnych powiatu w zakresie ich udziału w KSRG;
- określa zadania KSRG na obszarze powiatu oraz kontroluje ich realizację;
- uwzględnia w projekcie budżetu powiatu niezbędne środki finansowe na skuteczne działania ratownicze powiatowych służb, inspekcji i straży oraz innych jednostek organizacyjnych powiatu oraz dysponuje rezerwą budżetową powiatu;
- powołuje i przewodniczy powiatowemu zespołowi reagowania kryzysowego.

W sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń życia, zdrowia lub środowiska oraz w stanach kryzysu starosta kieruje krajowym systemem ratowniczo-gaśniczym w zakresie:

- określania celów do osiągnięcia i priorytetów działań ratowniczych;
- zabezpieczenia logistyki dla sił ratowniczych i pomocniczych;

- zapewnienia minimalnych wymogów do przetrwania ludności na obszarach (lub z obiektów) dotkniętych zdarzeniem;
- nadzorowania realizacji przydzielonych zadań oraz monitorowania przebiegu działań ratowniczych.

Dla odpowiedniego przygotowania powiatu do zwalczania powstałych zagrożeń lub likwidacji ich skutków oraz koordynacji działań ratowniczych starostowie posiadają kilka narzędzi:

- plan ratowniczy powiatu zawierający podstawowe zadania i procedury postępowania na wypadek zagrożeń; plan ratowniczy dla obszaru powiatu opracowuje komendant powiatowy PSP, a zatwierdza starosta. W planie ratowniczym określone są zadania dla podmiotów wchodzących w skład systemu ratowniczo-gaśniczego i dla podmiotów współdziałających oraz zasady i sposób ich alarmowania. Komendant powiatowy uzgadnia plan ratowniczy z jednostkami systemu ratowniczego oraz z podmiotami współdziałającymi z systemem, w części dotyczącej ich zadań.
- powiatowy zespół reagowania kryzysowego, który jest organem doradczym starosty;
- powiatowe centrum zarządzania kryzysowego.

W przypadku, gdy siły i środki systemu ratowniczo-gaśniczego na obszarze powiatu okażą się niewystarczające (drastyczny wzrost skali zdarzenia, równoczesność zdarzeń, brak jednostek specjalistycznych) lub zdarzenie swym zasięgiem wykracza poza obszar powiatu, uruchamiany jest wyższy poziom KSRG – poziom wojewódzki.

Kierowanie (dowodzenie) działaniami ratowniczymi, których rozmiar lub zasięg przekracza możliwości sił ratowniczych poziomu powiatu przejmuje komendant wojewódzki PSP lub upoważniony przez niego oficer.

Poziom województwa

Poziom wojewódzki spełnia rolę wspomagającą i koordynacyjną w sytuacjach wymagających użycia sił i środków spoza powiatu, w którym ma miejsce zdarzenie. Podstawowe siły i środki KSRG na poziomie województwa, to wojewódzki odwód operacyjny z grupami specjalistycznymi (wydzielone siły i środki z poziomów powiatowych) oraz krajowa baza sprzętu specjalistycznego.

Dysponowanie jednostek systemu do działań ratowniczych oraz alarmowanie podmiotów współdziałających odbywa się poprzez wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa PSP, współdziałające z centrami zarządzania kryzysowego wojewodów oraz administracją zespoloną (np. komendantem wojewódzkim Policji, wojewódzkim inspektorem ochrony środowiska, wojewódzkim inspektorem nadzoru budowlanego, wojewódzkim inspektorem sanitarnym) i niezespoloną (oddziałem Straży Granicznej, Zarządem Gospodarki Wodnej, Urzędem Żeglugi Śródlądowej, WKU i innymi).

Istotną rolę w zakresie koordynacji działań jednostek KSRG z podmiotami współdziałającymi z systemem na obszarze województwa pełni wojewoda, poprzez wojewódzki zespół reagowania kryzysowego.

Procedury działania i uruchamiania systemu ratowniczo-gaśniczego na poziomie województwa, w odniesieniu do poszczególnych typów zagrożeń, są określone w wojewódzkim planie ra-

towniczym, do opracowania którego zobowiązany jest komendant wojewódzki PSP. Ich treść stanowią wybrane elementy planów ratowniczych, tych powiatów, w których siły i środki są niewystarczające do likwidacji istniejących tam zagrożeń. Ponadto zawierają organizacyjno-techniczne sposoby likwidacji innych zagrożeń, wymagających zaangażowania w działaniach ratowniczych znacznych sił i środków (np. klęski żywiołowe) oraz zagrożeń, które mogą powstać na granicy powiatów lub województwa. Komendant wojewódzki uzgadnia plan ratowniczy z podmiotami KSRG oraz z podmiotami współdziałającymi z systemem, w części dotyczącej ich zadań. Plan ratowniczy zatwierdza wojewoda.

W przypadku zdarzenia, gdy siły i środki KSRG na poziomie województwa okażą się niewystarczające lub zdarzenie (zagrożenie) przekracza obszar województwa, uruchamiany jest najwyższy poziom systemu ratowniczego – poziom centralny (kraju).

Kierowanie (dowodzenie) działaniami ratowniczymi, których rozmiar lub zasięg przekracza możliwości sił ratowniczych poziomu wojewódzkiego przejmuje komendant główny PSP lub upoważniony przez niego oficer.

Poziom centralny (kraju)

Poziom centralny (kraju) spełnia rolę wspomagającą i koordynacyjną w sytuacjach wymagających użycia sił i środków spoza województwa, w którym ma miejsce zdarzenie.

Podstawowe siły i środki KSRG na poziomie centralnym (kraju), to centralny odwód operacyjny z grupami specjalistycznymi (wydzielone siły i środki z poziomów wojewódzkich), krajowe bazy sprzętu specjalistycznego oraz siły i środki szkół PSP.

Dysponowanie jednostek systemu do działań ratowniczych oraz alarmowanie podmiotów współdziałających odbywa się poprzez Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności.

Uruchamianie poziomów wspomaganie (wojewódzkiego i centralnego) następuje na żądanie kierującego działaniami ratowniczymi poprzez powiatowe stanowisko kierowania – przy uruchamianiu poziomu wojewódzkiego i wojewódzkie stanowisko koordynacji ratownictwa – przy uruchamianiu poziomu centralnego.

W przypadku zagrożeń wymagających współdziałania na szczeblu centralnym podmiotów KSRG z podmiotami innych resortów, rolę koordynatora pełni minister właściwy do spraw wewnętrznych przy pomocy Rządowego Zespołu Koordynacji Kryzysowej i Rządowego Centrum Koordynacji Kryzysowej tworzonego na bazie Krajowego Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności.

Mimo, że dynamicznie rozwijająca się w ostatnich latach Państwowa Straż Pożarna poszerza zakres swej aktywności o działania specjalistyczne, to nadal istnieją podmioty ratownicze, które w sposób istotny mogą uzupełnić możliwości KSRG. Przyjęta i realizowana w praktyce filozofia krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego zakłada ścisłą współpracę ze wszystkimi podmiotami posiadającymi sprzęt, kadrę lub bazy danych przydatne w prowadzeniu działań ratowniczych. Każdy podmiot mogący realizować lub wspomagać działania ratownicze może współpracować z KSRG, albo w jego strukturze organizacyjnej lub jako podmiot wspomagający działania systemu. Na szczeblu centralnym podpisywane są przez komendanta głównego PSP porozumienia

o włączeniu do systemu lub współdziałaniu z systemem podmiotów, których działalność może być przydatna w akcjach ratowniczych. Są to zarówno organizacje pozarządowe, jak i profesjonalne służby ratownicze. Porozumienia zawierane na szczeblu centralnym określają ogólne ramy współpracy w zakresie ratownictwa i są podstawą do zawierania szczegółowych porozumień na poziomie wojewódzkim i powiatowym.

Tabela 6. Struktura wiekowa samochodów pożarniczych w jednostkach OSP

Typ	Okresy użytkowania poszczególnych typów samochodów przez jednostki ochotniczych straży pożarnych – koniec 2005 r.							
	do 10 lat		od 11 do 20 lat		powyżej 20 lat		razem	
	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu	liczba	% ogółu
GCBA	31	0,52	400	6,75	747	12,61	1178	19,88
GBA	175	2,95	448	7,56	1237	20,88	1860	31,40
GBM	10	0,17	442	7,46	467	7,88	919	15,51
SRT	200	3,38	58	0,98	41	0,69	299	5,05
SRW	3	0,05	7	0,12	3	0,05	13	0,22
Inne	340	5,74	516	8,71	799	13,49	1655	27,94
Razem	759	12,81	1871	31,58	3294	55,60	5924	100

W 2005 r. w wyniku wcześniejszych prac legislacyjnych weszły w życie nowelizacje ustaw o „Państwowej Straży Pożarnej” i o „ochronie przeciwpożarowej”. Kontynuowano prace nad podstawowym dla funkcjonowania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego aktem prawnym, tj.: projektem rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie szczegółowych zasad organizacji KSRG.

W krajowym systemie ratowniczo-gaśniczym funkcjonuje (*według stanu na dzień 31 grudnia 2005 r.*):

- 516 jednostek ratowniczo-gaśniczych PSP, w tym 5 jednostek szkolnych;
- 3546 jednostek ochotniczych straży pożarnych;
- 5 zakładowych straży pożarnych i 2 zakładowe służby ratownicze;
- 11 szpitali, w tym 10 szpitali MSWiA w Warszawie, Krakowie, Poznaniu, Łodzi, Olsztynie, Katowicach, Lublinie, Białymstoku, Szczecinie i we Wrocławiu oraz Centrum Leczenia Oparów w Siemianowicach Śląskich;
- 297 specjalistów krajowych z różnych dziedzin ratownictwa.

Dodatkowo na podstawie podpisanych porozumień system wspomagają:

- Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;
- Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe;
- Polski Czerwony Krzyż;
- Polska Misja Medyczna;
- Aeroklub Polski;
- Stacje Ratownictwa Górniczego;
- Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa.

W 2005 r. komendant główny PSP włączył do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego 114 jednostek ochotniczych straży pożarnych oraz wyłączył jednostkę ZOSP HSK „Violetta” Stronie Śląskie. Ogółem jednostki OSP postawiły do dyspozycji systemu 96 231 ratowników w wieku 18–45 lat oraz 5924 samochodów pożarniczych.

Równolegle istniejące jednostki zakładowe ochrony przeciwpożarowej postawiły do dyspozycji systemu łącznie 397 ratowników oraz 58 samochodów, w tym 28 samochodów gaśniczych i 30 samochodów specjalnych.

Liczba wszystkich jednostek funkcjonujących w KSRG pozwala przyjąć założenie, że średnio na jedną jednostkę przypada około 78 km² powierzchni kraju do ochrony.

Kontynuując proces rozszerzania potencjału krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego komendant główny PSP w roku 2005 podpisał następujące porozumienia:

- o współpracy pomiędzy Satelitarnym Centrum Operacji Regionalnych a KG PSP – zawarte 11 maja 2005 r.;
- w sprawie wymiany informacji dotyczących niektórych wypadków z udziałem niebezpiecznych substancji pomiędzy KG PSP a dyrektorem Instytutu Medycyny Pracy – zawarte 13 maja 2005 r.

Odwoły Operacyjne KSRG

Tabela 7. Skład formacji odwołów operacyjnych

Rodzaj pododdziału	Centralny odwód operacyjny	Wojewódzki odwód operacyjny	Ogółem możliwe do sformowania
Kompanie gaśnicze (ogólnego przeznaczenia)	34	102	136
Kompanie specjalne (wielowariantowe)	16	1	17
Kompanie powodziowe (ewakuacyjne)	13	1	14
Kompanie logistyczne	16	–	16
Bazy kontenerowe	1	–	1
Kompanie szkolne	5	–	5
Specjalistyczne grupy:			
– ratownictwa wysokościowego	12	10	22
– ratownictwa chemicznego	23	25	48
– ratownictwa ekologicznego (na rzekach)	4	4	8
– ratownictwa technicznego	6	7	13
– ratownictwa wodno-nurkowego	23	24	47
– ratownictwa medycznego	–	2	2
– pomocy psychologicznej	1	–	1
– poszukiwawczo-ratownicze	5	1	6
– ratownictwa radiacyjnego	–	1	1
Razem kompanie (bez logistycznych)	68	104	172
Razem specjalistyczne grupy	74	74	148

Odwody operacyjne KSRG są jedyną w ramach krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego strukturą, wyznaczoną na stałe i przeznaczoną do prowadzenia działań ratowniczych na poziomie ponadpowiatowym. Wydzielona ich część – centralny odwód operacyjny, jest przeznaczona do prowadzenia działań ratowniczych na obszarze całego kraju. Kompanie i wybrane specjalistyczne grupy mogą być w razie potrzeby dysponowane w dowolną część kraju, a ponadto do państw graniczących z Polską lub innych występujących o pomoc ratowniczą.

Każde z szesnastu województw, dysponuje brygadą odwodu operacyjnego, w składzie której znajdują się batalion centralnego odwodu operacyjnego, kompanie wojewódzkiego odwodu operacyjnego oraz specjalistyczne grupy. W szczególnych sytuacjach (po zawieszeniu toku nauczania), uruchamianych może być także pięć kompanii szkolnych Centralnego Odwodu Operacyjnego.

Operacyjna współpraca międzynarodowa

Rok 2005 był kolejnym, w którym PSP aktywnie uczestniczyła w strukturach międzynarodowych działań ratowniczych oraz w międzynarodowych ćwiczeniach organizowanych w kraju i za granicą.

Działania ratownicze

Pakistan – po wystąpieniu silnego trzęsienia ziemi (o sile 7,6° w skali Richtera) w rejonie Kaszmiru, władze Pakistanu zwróciły się do organizacji i struktur międzynarodowych o pomoc. Polska prośbę o pomoc otrzymała 10 października 2005 r. za pośrednictwem MIC (Centrum Monitoringu i Informacji) Unii Europejskiej i EADRCC NATO. Decyzją MSWiA (po konsultacjach z KG PSP) polska grupa ratownicza – 18 ratowników PSP, 4 lekarzy Polskiej Misji Medycznej oraz 5 psów ratowniczych z niezbędnym sprzętem – drogą lotniczą została wysłana do Islamabadu (stolicy Pakistanu) jeszcze tego samego dnia. W rejon trzęsienia ziemi (miejsce Balakot) polska grupa ratownicza dotarła 12 października 2005 r. i po konsultacji z władzami lokalnymi przystąpiła do działań, które polegały na poszukiwaniu zasypanych ludzi oraz (po zaprzestaniu przez władze lokalne działań poszukiwawczo-ratowniczych) odnajdywaniu i wydobywaniu ciał zabitych oraz udzielaniu pomocy medycznej. Pomoc medyczna realizowana była na bazie polskiego szpitala polowego, który działał w pełnym składzie w godzinach 8–19, a w godzinach nocnych dyżur w szpitalu pełnił ratownik medyczny, mający stałą łączność radiową z zespołem medycznym. W skład zespołu polskiego szpitala polowego weszło 4 lekarzy Polskiej Misji Medycznej (pediatra, chirurg-ortopeda, kardiolog i anestezjolog) oraz 5 ratowników medycznych małopolskiej grupy poszukiwawczo-ratowniczej PSP.

Zakres działań medycznych:

- podstawowe zabezpieczenie chirurgiczne i ortopedyczne chorych po urazach ciężkich i wielonarządowych;
- leczenie chorych po lekkich urazach i obrażeniach;
- intensywna terapia i monitorowanie chorych w stanie krytycznym i ciężkim;
- stabilizacja stanu rannych przed transportem lotniczym;
- leczenie i monitorowanie epidemiologiczne chorób zakaźnych;

- leczenie stanów nagłych u dzieci;
- leczenie w przewlekłych chorobach wewnętrznych;
- leczenie stanów nagłych u ciężarnych.

Szacunkowa liczba chorych leczonych w polskim szpitalu polowym w kolejnych dobach wyniosła:

- czwartek, 13 października – 230 chorych;
- piątek, 14 października – 150 chorych;
- sobota, 15 października – 130 chorych;
- niedziela, 16 października – 190 chorych.

Całkowita szacowana liczba chorych leczonych w polskim szpitalu polowym – 700 chorych. 17 października podjęto decyzję o zakończeniu działań i powrocie do kraju.

Pomoc humanitarna

Rumunia – w odpowiedzi na prośbę rządu Rumunii o międzynarodową pomoc humanitarną po klęsce powodzi, jaka nawiedziła ten kraj na przełomie czerwca i lipca 2005 r. przesłaną za pośrednictwem EADRCC-NATO (Euro-Atlantyckiego Centrum Reagowania w Sytuacjach Nadzwyczajnych), Polska przygotowała i wysłała dwa transporty darów do miejscowości Bacau w Rumunii. Pierwszy transport lotniczy z pomocą humanitarną odleciał 18 lipca, drugi 26 lipca. W skład darów o ogólnej wadze 6700 kg i 6000 kg weszły przede wszystkim koce, środki uzdatniania wody, leki i środki medyczne jednorazowego użytku przekazane przez polskie organizacje pozarządowe: Polski Czerwony Krzyż, Polską Misję Medyczną oraz Caritas-Polska. Ładunki zostały przejęte przez przedstawicieli lokalnych władz oraz szefa jednostek ratowniczych w miejscowości Bacau.

Pakistan – w związku z trzęsieniem ziemi na terytorium Pakistanu oraz zwróceniem się władz pakistańskich o międzynarodową pomoc humanitarną, Polska zdecydowała się aktywnie włączyć w ten rodzaj pomocy. Po konsultacjach z polskimi organizacjami pozarządowymi i uzyskaniu zgody MSWiA – KCKRiOL KG PSP przygotowało transport samolotowy darów dla Pakistanu. Wylot samolotu z XIII Eskadry Lotnictwa Transportowego z Krakowa nastąpił w dniach: 15 października i 22 października 2005 r. Na pokładzie znajdowała się pomoc humanitarna przekazana przez Caritas, Polską Akcję Humanitarną oraz Polski Czerwony Krzyż (m.in. leki, płyny infuzyjne, koce). Pierwszym rejsiem w drodze powrotnej do kraju zabrana została polska grupa ratownicza. Natomiast podczas drugiego rejsu, na oficjalną prośbę rządu Estonii, lotem powrotnym zdecydowano się zabrać estońską grupę ratowniczą (po wcześniejszym uzyskaniu zgody szefów polskich MSWiA oraz MON).

Z uwagi na tragiczną sytuację dużej części ludności pakistańskiej, Polska postanowiła przygotować trzeci transport darów. Jednocześnie KCKRiOL postanowiło wykorzystać propozycję pomocy NATO przy organizowaniu transportu darów do Pakistanu, a tym samym zmniejszyć koszt udzielenia takiej pomocy. W tym celu KCKRiOL drogą oficjalną zwróciło się do dowództwa wojskowego NATO o przewiezienie darów z Polski do stolicy Pakistanu. Po uzyskaniu zgody KCKRiOL zorganizowało załadunek samolotu w Warszawie. 5 listopada 2005 r. z lotniska w Warszawie samolot NATO zabrał do Pakistanu dary przekazane przez Polski Czerwony Krzyż (kocę, śpiwory, materace).

Ćwiczenia międzynarodowe

EU POLEX 2005 – ćwiczenie zostało przeprowadzone w dniach 26 czerwca – 1 lipca na terenie Ośrodka Szkolenia Poligonowego Wojsk Lądowych Żagań, na obiekcie Pstrąże. Ćwiczenia odbyły się przy współfinansowaniu przez UE. Projekt EUPOLEX 2005 został opracowany jako ćwiczenie zgrywające jednostki ochrony ludności Unii Europejskiej. Głównym założeniem projektu było przeprowadzenie symulacji prawdziwych działań ratowniczych prowadzonych po trzęsieniu ziemi, które doprowadziło do zniszczenia infrastruktury miejskiej kilkutysięcznego miasta, pożarów i awarii chemicznych. Zespoły ratownicze krajów członkowskich Mechanizmu oraz zespół koordynacyjny wydelegowany przez Komisję Europejską miały współpracować na miejscu zdarzenia z zespołami ratowniczymi z Rosji i Ukrainy.

Zaplanowano trzy fazy realizacji projektu: przygotowanie, przeprowadzenie i podsumowanie ćwiczeń, które były realizowane na dwóch płaszczyznach: krajowej i międzynarodowej. Krajową część projektu realizował zespół powołany przez komendanta głównego PSP, a część międzynarodową zespół złożony z przedstawicieli państw biorących udział w ćwiczeniach.

Fazę przygotowawczą realizowano głównie w roku 2004 – określenie założeń do ćwiczeń, zasad finansowania, uczestników. Podczas fazy prowadzenia ćwiczeń strona polska odpowiedzialna była za sprawy związane z logistyką i pozoracją prowadzoną na poszczególnych polach roboczych zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem. Międzynarodowa grupa nadzorowała przebieg ćwiczeń i wprowadzała niezbędne poprawki do harmonogramu w zależności od zmieniającej się sytuacji. W fazie podsumowującej przeprowadzono seminarium umożliwiające przedstawicielom wszystkich zespołów ćwiczących i organizacyjnych przedstawienie na gorąco relacji, opinii i wniosków dotyczących przebiegu ćwiczeń.

Częścią projektu był również przygotowany program dla obserwatorów zaproszonych ze wszystkich państw członkowskich Mechanizmu UE, OCHA-ONZ, EADRCC-NATO oraz Rosji i Ukrainy. Obejmował on wizytację miejsca ćwiczeń oraz udział w seminarium. Uczestnicy to: Komenda Główna PSP, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie i Poznaniu, komendy wojewódzkie PSP, Wojsko Polskie, Policja, Straż Graniczna, Służba Celna, Komisja Europejska, zespoły ćwiczące z Anglii, Austrii, Belgii, Czech, Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Niemiec, Polski, Rosji, Słowacji, Szwecji i Ukrainy.

JOINT ASSISTANCE 2005 – w dniach 9–13 października polski zespół ratowniczy w 18. osobowym składzie uczestniczył w międzynarodowych ćwiczeniach na terenie Ukrainy. Zgodnie ze scenariuszem ćwiczenia, Polska delegowała zespół ratownictwa chemicznego wyposażony w kontener do dekontaminacji masowej poszkodowanych.

Ćwiczenia objęły trzy fazy:

- szkolenie – 9 października dowódców grup międzynarodowych i ich oficerów łącznikowych;
- praktyczne ćwiczenia ratownicze – w dniach 10–12 października;
- dzień pokazowy oraz seminaria – w trakcie ćwiczeń zorganizowane zostały seminaria, poświęcone tematyce ćwiczeń oraz 13 października odbył się dzień pokazowy sprzętu.

ODERSPRUNG – ćwiczenia odbyły się w dniach 10–12 czerwca w miejscowości Eisenhüttenstadt na terenie Brandenburgii. Ćwiczenia zrealizowano zgodnie z zapisami porozu-

mienia o wzajemnej pomocy podczas katastrof i klęsk żywiołowych lub innych poważnych wypadków, zawartego pomiędzy ministrem spraw wewnętrznych i administracji Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Spraw Wewnętrznych Brandenburgii. W ćwiczeniach „Odersprung”, gdzie praktycznie przećwiczone przyjęte procedury stosowane w przypadku udzielania pomocy ratowniczej poza granicami kraju strażacy PSP brali udział w następujących epizodach: przećwiczeniu procesu alarmowania pomiędzy punktem kontaktowym Brandenburgii a koordynatorem ćwiczeń – Krajowym Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności, przekroczeniu granicy państwowej na podstawie załącznika do umowy polsko-niemieckiej, wydobyciu wraku pojazdu z dna rzeki, wzmacnianiu wałów przeciwpowodziowych, likwidacji skutków wypadku kolejowego, ratownictwie ekologicznym, pożarze lasu, ratownictwie wysokościowym, pracy w sztabie międzynarodowym, obsłudze medialnej. Dodatkowo, w ramach współpracy z niemiecką służbą ratownictwa technicznego THW – 10 czerwca wykonano przeprawę promową przez Odrę kilku samochodów PSP. Z polskiej strony w ćwiczeniach „Odersprung 2005”, zgodnie z Rozkazem Nr 5 Komendanta Głównego PSP z dnia 16 maja 2005 r. brała udział grupa ratownicza PSP z województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego (109 ratowników i 31 samochodów wraz z 5 przyczepami).

III Tura Manewrów Wysokościowych – w dniach 10–25 kwietnia w Krakowie, Nowym Sączu i Warszawie odbyła się trzecia tura międzynarodowych manewrów szkoleniowo-ćwiczebnych z zakresu ratownictwa wysokościowego PSP dla przedstawicieli państw sąsiadujących z Polską. W manewrach organizowanych przez Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności KG PSP we współpracy z biurami KG PSP, SA PSP Kraków (głównie na bazie Wydziału Szkoleń Specjalistycznych SA PSP Kraków – filia w Nowym Sączu) oraz komendami wojewódzkimi PSP z Warszawy i Krakowa wzięli udział strażacy z Republiki Czeskiej, Słowacji oraz Polski. Podczas manewrów szkolili się oni w zakresie stosowania do ewakuacji technik i sprzętu alpinistycznego, medycznego oraz łączności według „Programu szkolenia w zakresie ratownictwa wysokościowego prowadzonego przez jednostki ratowniczo-gaśnicze PSP”. Celem manewrów było zapoznanie uczestników z KSRG, programami szkolenia oraz organizacją ratownictwa wysokościowego w PSP.

25-lecie ratownictwa wysokościowego – w ramach obchodów w dniach 14–15 października przeprowadzono sympozjum „25-lecie ratownictwa wysokościowego w ochronie przeciwpożarowej w Polsce”. Celem sympozjum było przedstawienie historii działania tej specjalizacji na terenie kraju, jego stanu aktualnego oraz wytyczenie kierunku dalszego rozwoju. Sympozjum przeznaczone było dla wszystkich instytucji, organizacji oraz osób zajmujących się tą specjalizacją ratownictwa.

Ponadto uczestnikami sympozjum byli przedstawiciele: Sejmu RP, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Obrony Narodowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Ministerstwa Zdrowia, Biura Bezpieczeństwa Narodowego, Komendy Głównej Policji, Komendy Głównej Straży Granicznej, Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, Biura Ochrony Rządu, Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP, Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Polskiego Związku Alpinizmu, Wyższego Urzędu Górniczego, komend wojewódzkich PSP, szkół PSP, Polskiego Czerwonego Krzyża, Harcerstwa, władz stolicy oraz zagranicznych gości. Orga-

nizatorami symposium byli: Komenda Główna PSP, Szkoła Główna Służby Pożarniczej, Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej, Mazowiecka Komenda Wojewódzka PSP.

II międzynarodowe (jednocześnie V ogólnopolskie) manewry ćwiczebne z zakresu ratownictwa wysokościowego – w dniach 14–18 listopada KCKRiOL i pomorska KW PSP przeprowadziły II międzynarodowe (jednocześnie V ogólnopolskie) manewry ćwiczebne z zakresu ratownictwa wysokościowego dla przedstawicieli wszystkich województw i szkół PSP. Celem ćwiczeń było doskonalenie współpracy ratowników KSRG podczas akcji ratowniczych prowadzonych technikami i sprzętem alpinistycznym na nietypowych obiektach i konstrukcjach dźwigów portowych, statkach w trakcie budowy, liniach energetycznych oraz ewakuacji ludzi ze statków przy użyciu śmigłowców. Podczas manewrów zaproszeni zagraniczni i krajowi goście omówili zasady pracy tej specjalizacji w reprezentowanych organizacjach. Strona niemiecka przedstawiła prezentację specyfiki akcji ratowniczych na wolnostojących wysokościowych elektrowniach wiatrowych. W trakcie manewrów przeprowadzono cztery ćwiczebne akcje ratownicze na wytypowanych obiektach realizując założony program.

INTEX 2005 – zgodnie z ustaleniami Grupy Ekspertów ds. Systemów Wykrywania i Ostrzegania (GOEWDS) z NATO, 27 kwietnia odbyło się międzynarodowe ćwiczenie INTEX 2005. Celem ćwiczenia było szkolenie personelu, jak również nawiązanie praktycznej łączności i wymiana informacji o incydentach nuklearnych, biologicznych i chemicznych (NBC) w oparciu o normę ATP-45. Nad prawidłowym przebiegiem ćwiczenia czuwał Sztab Międzynarodowy (INT DISTAFF) funkcjonujący w tym roku w Wiedniu oraz Sztaby Krajowe (NAT DISTAFF) funkcjonujące w centrach ostrzegania państw uczestniczących. Narodowe zespoły ćwiczące prowadziły wymianę informacji pomiędzy przyległymi krajami i krajami podgrywanymi przez sztab międzynarodowy. Ogółem ćwiczyło 14 państw europejskich.

Na potrzeby udziału Polski w ćwiczeniu utworzono Sztab Krajowy oraz Krajowy Sztab Operacyjny. Zgodnie ze scenariuszem ćwiczenia na terenie kraju w rejonach przygranicznych miało miejsce 8 uderzeń nuklearnych oraz 3 uderzenia chemiczne. Ćwiczący określali kierunek i zasięg rozprzestrzeniania się skażeń, ostrzegając kraje sąsiednie o przewidywanych skutkach transgranicznych. Jednocześnie przyjęto od naszych sąsiadów ostrzeżenia o 6 uderzeniach nuklearnych oraz 3 uderzeniach chemicznych.

SUMMARY

In accordance with the territorial competence, the National Firefighting and Rescue System is constituted and co-ordinated by the following administration authorities:

- the heads of local administrations (mayors of towns or cities) within the scope of the tasks set out by the head of the provincial administration;
- the heads of county administrations who specify the tasks and supervise the performance of the tasks within the counties as well as manage the system in the cases of emergency threatening human life or health, the environment or property, with assistance from the county crisis response teams;
- the heads of provincial administrations who specify the tasks and supervise the performance of the tasks within the provinces as well as manage the system in the cases

of emergency threatening human life or health, the environment or property, with assistance from the provincial crisis response teams.

The national authority of the government administration in the matters of the organisation of the National Firefighting and Rescue System and fire protection is the Chief Commandant of the State Fire Service, who is subordinated to the Minister responsible for internal affairs.

The system operates at three levels: the county, provincial and national levels.

In order to appropriately prepare the counties to respond to the emerging threats and to remedy their effects as well as in order to co-ordinate the rescue operations, the heads of county administrations may use several tools:

- the county rescue plan, containing the basic tasks and procedures for responding to threats;
- the county crisis management team, which is an advisory body of the head of the county administration;
- the county crisis management centre.

Where the resources of the firefighting and rescue system within the county prove to be inadequate or the range of the event exceeds the area of the county, a higher level of the firefighting and rescue system is set in operation – it is the provincial level which plays a supportive and co-ordinating role in situations requiring the use of resources from outside of the county where the event is unfolding. The basic resources of the National Firefighting and Rescue System at the provincial level consist of the provincial operational resources support with specialist groups (the resources designated from the county level) and the national base of specialised equipment.

Where the resources of the firefighting and rescue system at the provincial level prove to be inadequate or the event (threat) exceeds the area of the province, a higher level of the firefighting and rescue system is set in operation – it is the national level. The basic resources of the National Firefighting and Rescue System at the national level consist of the national operational resources support with specialist groups (the resources designated from the provincial level), the national bases of specialised equipment as well as the resources of the State Fire Service Schools. The units of the system are deployed for rescue operations and the co-operating entities are alarmed through the National Centre for the Co-ordination of Rescue Operations and Civil Protection.

In the event of threats which require co-operation at the national level of the units of the National Firefighting and Rescue System with the units of other ministries, the role of the co-ordinator is played by the Minister responsible for internal affairs, with assistance from the National Government Crisis Co-ordination Team and the National Government Crisis Co-ordination Centre, established on the basis of the National Centre for the Co-ordination of Rescue Operations and Civil Protection.

As of 31 December 2005, the National Firefighting and Rescue System consisted of:

- 516 firefighting and rescue units of the State Fire Service, including 5 school-based ones;
- 3,546 Voluntary Fire Service units;
- 5 in-plant fire service units and 2 in-plant rescue service units;

- 11 hospitals, including 10 hospitals of the Ministry of Internal Affairs and Administration in Warsaw, Cracow, Poznań, Łódź, Olsztyn, Katowice, Lublin, Białystok, Szczecin and Wrocław as well as the Centre for the Treatment of Burns in Siemianowice Śląskie;
- 297 national specialists in the different fields of rescue.
In addition, this system is supported, pursuant to the agreements signed, by:
 - the Tatra Voluntary Rescue Service;
 - the Mountain Voluntary Rescue Service;
 - the Polish Red Cross;
 - the Polish Medical Mission;
 - the Polish Aeroclub;
 - the Mining Rescue Stations;
 - the Marine Search and Rescue Service.